Strategisk utveckling

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-01-17

Trafiknämnden
2019-02-19, punkt 16

Ärende
TN 2018-1777

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Förslag till yttrande över motion om enklare och bättre biljettregler för barn och unga

Ärendebeskrivning

Förslag till yttrande över motion om enklare och bättre biljettregler för barn och unga inlämnad av Susanne Lund (S) och Stefan Johansson (S) (LS-2018-0275).

Motionen föreslår att barn upp till 12 år alltid ska resa gratis i sällskap av annan betalande resenär samt att göra om fritidskortet till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 2019-01-17 samt motion av Susanne Lund (S) och Stefan Johansson (S) om enklare och bättre biljettregler för barn och unga (LS 2018-0275), 2018-02-13.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt översända detsamma till regionledningskontoret.

Förslag och motivering

Gratis för barn upp till 12 år

För närvarande kan en betalande person med giltig biljett ta med obegränsat antal barn under 7 år. Under veckoslut och helger kan en person som fyllt 18 år ta med 6 stycken barn som fyllt 7 år men ännu inte 12 år. Vidare gäller reducerat pris för personer under 20 år.

Basen för nedanstående uppskattningar är utfall av biljettintäkter 2017 om 7 922 mkr. Fördelningen mellan ålderskategorier baseras på undersökningen RVU Sverige, genomförd av trafikförvaltningen 2015. Hänsyn har inte tagits till eventuellt förändrat köpmönster till följd av förslaget. Andelen barn i åldern 7-12 år som reser i vuxens sällskap är inte statistiskt säkerställt, utan skall ses som ett antagande.

Intäkter från biljetter till reducerat pris (exkluderat skola-/termins-/fritidsbiljetter) uppgick till ca 1 676 mkr. Barn upp till 20 år står för ca 30 procent av försäljningen av reducerade biljetter och det antas att försäljningen är jämnt fördelad mellan åldrarna.

Personer som fyllt 7 år men inte 12 år skulle mot bakgrund av detta generera ca 179 mkr i intäkter. Med ett antagande om att 20 procent av dessa resor för barn i åldern 7-12 år sker i vuxens sällskap och att de därigenom enligt förslaget åker gratis innebär det ca 36 mkr i intäktsbortfall. Vid antagandet att 40 procent av resor för barn i åldern 7-12 år sker i vuxens sällskap innebär det ca 72 mkr i intäktsbortfall.

Intäkter från skola-, termins- och fritidsbiljetter utgjorde ca 358 mkr av den totala biljettintäkten. Här kan man dock anta att intäktsbortfallet blir mindre, baserat på att dessa resor, troligtvis i högre utsträckning än ovan, sker utan vuxens sällskap.

Göra om fritidskortet till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor

Fritidsbiljetten är giltig alla vardagar klockan 16.00–04.30 nästkommande dygn och från lördag 00.00–04.30 måndag. Under skollov och röda dagar gäller biljetten dygnet runt. Fritidsbiljetten finns tillgänglig för perioderna, vår- och hösttermin, 90 dagar samt 120 dagar. Biljetten gäller även för resa till Bålsta och Gnesta på samma vis som övriga period- och enkelbiljetter trots att orterna inte återfinns i Stockholms län. För den som reser med en fritidsbiljett gäller även de ordinarie medtagandereglerna. Biljetten finns även i det gemensamma UL/SL sortimentet, det vill säga med giltighet även i Upplands lokaltrafiks trafikområde.

Priset varierar beroende på giltighetens längd och geografiska omfattning från 700 kr till 1 670 kr i 2019-års prisnivå. Priserna kan jämföras med en 30 dagars

biljett till reducerat pris som är giltigt dygnet runt som kostar 590 kr. För de fritidsbiljetter som är giltiga i SL:s taxeområde blir ett framräknat månadspris ca 180-190 kr för de biljetter som har giltighet vår- och hösttermin samt 120 dagar. För en fritidsbiljett giltig i 90 dagar blir priset ca 230 kr per månad.

Att göra om den nuvarande fritidsbiljetten till en 30 dagarsbiljett med ett pris om 150 kr innebär en prissänkning med ca 16-36 procent beräknade från nuvarande och framräknade prisnivåer. Medelvärdet av prissänkningen är 23 procent.

Då det är svårt att förutse om en 30 dagarsbiljett skulle vara attraktiv att det innebär en direkt intäktsminskning, förutsatt det föreslagna priset i motionen, har inga beräkningar gjort i detta utlåtande. Det går heller inte att anta från vilken biljettkategori en eventuell förflyttning skulle ske.

Svensk Kollektivtrafiks biljettprisundersökning 2018

Svensk Kollektivtrafik genomför årligen en undersökning rörande biljettpriser, villkor och betalningsmöjligheter hos sina medlemmar vilka består av landets kollektivtrafikmyndigheter. Samtliga av medlemmarna, 24 stycken, har svarat på den utsända webb enkäten samt eventuella efterföljande klargöranden.

Svensk Kollektivtrafik noterar att medlemmarnas taxesystem skiljer sig åt vilket ibland gör det svårt att formulera frågor som kan besvara av alla medlemmar eller att jämförelser i diagram inte blir helt rättvisande.

Rapporten visar att alla regionala kollektivtrafikmyndigheter låter barn åka gratis i vuxen och/eller betalandes sällskap. Reglerna är olika för från vilken ålder ensamåkande barn tillåts, vilket innebär att vissa regionala kollektivtrafikmyndigheter har ett pris för barn 0-6 år motsvarande ett skolungdomspris. I SL trafiken räknas alla under 18 år som barn och ska därför ges extra hänsyn. Ett betalande barn, fyllda 6 år, får åka ensam i SL trafiken.

Alla regionala kollektivtrafikmyndigheter, 24 stycken, erbjuder särskilt pris för skolungdom (7-19 år). Den genomsnittliga rabatten motsvarar 38 procent enligt rapporten. I SL ges ca 31 procents rabatt till den resenär som är pensionär, student eller ungdom jämfört priset för en vuxenbiljett. Vid en prisjämförelse

mellan en 30 dagars biljett (rabatterat) med pris 590 kr och ett (framräknat[1]) månatligt pris om 190 kr för en fritidsbiljett är rabatten ca 60 procent.

Sammanfattning

Ovanstående beräkningar är genomförda med en hög grad av antagande och osäkerhet i aktuell och tillgänglig data för exempelvis antalet personer i ålder 7-12 år som åker med kollektivtrafiken som medföljande utan att betala för sig samt det faktiska antalet som har en giltig biljett.

Det finns även antaganden och brister i befintlig och nu tillgänglig data inom trafikförvaltningen för att med säkerhet kunna säga att en fritidsbiljett 30 dagar skulle öka resandet.

Alltjämt sedan den parlamentariska utredningen kring priser, taxesystem och biljett- och betalsystem (SL 2015-0378) har trafikförvaltningen, på trafiknämndens uppdrag, verkat för att öka enkelheten i såväl taxesystemet som i biljettsortimentet. Det är trafikförvaltningens uppfattning att den ökade enkelheten, på total nivå, har genererat en högre attraktivitet vilket bidragit till ökade biljettintäkter.

Ett mer ingående och omfattande arbete skulle kunna ge mer tillförlitliga indikationer om de i motionen föreslagna åtgärderna skulle mottas väl av resenärerna och om det kan förväntas en påverkan på biljettintäkterna. Något sådant uppdrag finns inte i trafikförvaltningens planering för 2019.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

[1] Pris beräknat utifrån fritidsbiljett 90 dagar för 700 kr. 700 kr/3 månader = 233 kr

Stockholms läns landsting

1 (2)

MOTION
2018-02-13

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -02- 13
Dnr LS 2018-0275

2018:13

Motion av Susanne Lund (S) och Stefan Johansson (S) om enklare och bättre biljettregler för barn och unga

Vi vill locka framtidens resenärer – barn och unga – redan nu. Många familjer köper bil när barnen kommer. När barnen sedan blir äldre blir kostnaden för tre, fyra eller fem SL-kort en kännbar kostnad varje månad. Då är det lätt att bilen blir lösningen. Många barn får skolkort av kommunen och behöver då ett fritidskort för att kunna resa kollektivt på fritiden. Men att köpa två eller tre terminskort i januari eller augusti blir helt enkelt för mycket för vissa familjer. Att köpa 90-dagarskort ger en lägre utgift i stunden än terminskort, men blir dyrare i längden.

Terminskorten gynnar med andra ord de familjer som kan lägga en stor summa i början av terminen, men missgynnar de som behöver sprida ut kostnaderna under terminen. Därför vill vi socialdemokrater satsa på barnfamiljerna.

Vårt förslag är att göra om fritidskortet till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor. Vi vill slopa mängdrabatterna som missgynnar familjerna med mest ansträngd ekonomi, och göra det lika billigt med fritidskort oavsett om det betalas per månad, per kvartal eller per termin. Det gör det lättare för familjer att planera sin ekonomi och sprida ut kostnader över året. Som 30-dagarsbiljett blir fritidkortet dessutom mer flexibelt. Med vårt förslag tvingas inte skolungdomar att köpa periodbiljetter, utan familjerna kan själva välja när de har behov av ett fritidskort. Vi vill helt enkelt ge familjer och skolungdomar samma valfrihet och förutsättningar som andra resenärer har.

Vi vill också höja åldern för när barn åker med gratis, från dagens 7 år till 12 år. Krånglet med olika regler på veckodagar och helger bör slopas. Vi vill att barn upp till 12 alltid ska åka gratis i sällskap med annan resenär. De nya reglerna blir enklare att förstå och mer logiska. När samma regler gäller oavsett dag och avsett vem som reser med barn blir det lättare att ställa bilen hemma. De familjer som har det svårt ekonomiskt får dessutom ökade möjligheter att resa. Det här är smart politik som ökar resandet nu, bygger goda vanor för framtiden och bidrar till minskade klyftor.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige att besluta:

att barn upp till 12 år alltid ska resa gratis i sällskap av annan betalande resenär, samt

Stockholms läns landsting

MOTION
2018-02-13

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

att göra om fritidskortet till ett 30-dagarskort som kostar 150 kronor.

Susanne Lund (S)

Stefan Johansson (S)